



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 236/07-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 20. novembra 2007 predbežne prerokoval sťažnosť P. K., B., zastúpeného advokátkou Mgr. S. D., Advokátska kancelária, B., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu a inú právnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky v konaní vedenom Okresným súdom Bratislava II pod sp. zn. 12 C 8/04 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť P. K. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 7. júna 2007 doručená sťažnosť P. K., B. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného Mgr. S. D., Advokátska kancelária, B., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu a inú právnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy v konaní vedenom Okresným súdom Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 12 C 8/04, ktorou žiadal vydať tento nález:

„Základné právo P. K. na súdnu ochranu a spravodlivý súdny proces podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy, postupom a rozhodnutím Okresného súdu Bratislava II č. k. 12 C 8/04-78 zo dňa 22. 3. 2007 bolo porušené. Rozhodnutie Okresného súdu Bratislava II – uznesenie č. k. 12 C 8/04-78 zo dňa 22. 3. 2007 súd ruší a vec vracia Okresnému súdu Bratislava II na ďalšie konanie. (...)

Okresný súd Bratislava II je povinný uhradiť sťažovateľovi trovy právneho zastúpenia za dva právne úkony (...) spolu 15.660,- Sk advokátke Mgr. S. D. do 15 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

Zo sťažnosti a z pripojeného spisu okresného súdu ústavný súd zistil, že sťažovateľ je ako žalobca účastníkom konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 12 C 8/04. Svoju žalobu doručil sťažovateľ 10. októbra 2003 miestne nepríslušnému Okresnému súdu Bratislava I, ktorý vec postúpil príslušnému okresnému súdu 8. januára 2004. Žalobou sa domáhal proti svojmu bývalému zamestnávateľovi vydania rozsudku, ktorým okresný súd určí, že oznámenie žalovaného z 29. septembra 2003 o zrušení jeho pracovného pomeru je neplatné a že jeho pracovný pomer u žalovaného trvá, ako aj zaplataenia nemajetkovej ujmy v sume 300 000 Sk z dôvodu jeho diskriminácie v zamestnaní a uloženia povinnosti žalovanému zdržať sa akejkoľvek formy jeho diskriminácie v zamestnaní z dôvodu uplatňovania jeho práv ako žalobcu na súde. Sťažovateľ doručil okresnému súdu 26. januára 2004 návrh na vydanie predbežného opatrenia, o ktorom okresný súd rozhodol 23. februára 2004. Rozhodnutie sťažovateľ prevzal 8. marca 2004. Po tom, ako proti tomuto rozhodnutiu sťažovateľ 12. marca 2004 podal odvolanie, okresný súd predložil vec Krajskému súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) na rozhodnutie o podanom odvolaní 27. apríla 2004. Krajský súd napadnuté uznesenie potvrdil, spis 17. júna 2004 vrátil okresnému súdu, ktorý sťažovateľovi doručil rozhodnutie 14. júla 2004. Sťažovateľ doručil 28. septembra 2004 okresnému súdu návrh na spojenie veci s vecou vedenou okresným súdom pod sp. zn. 18 C 226/04. Okresný súd doručil sťažovateľovi 4. októbra 2004 výzvu na zaplataenie súdneho poplatku z nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Sťažovateľ súdny poplatok v ustanovenej lehote nezaplatil a doručil okresnému súdu návrh na pripustenie zmeny žaloby – jej rozšírenie o náhradu mzdy. Okresný súd uznesením č. k. 12 C 8/04-41 z 18. októbra 2004 konanie v časti o náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch zastavil

z dôvodu nezaplatenia súdneho poplatku, ktoré sťažovateľ prevzal 12. novembra 2004 a podal proti nemu odvolanie, v dôsledku ktorého bol spis predložený krajskému súdu 7. januára 2005. Krajský súd napadnuté uznesenie potvrdil a spis 4. mája 2005 vrátil okresnému súdu. Uznesenie krajského súdu bolo sťažovateľovi doručené 19. mája 2005. Sťažovateľ podal proti nemu 17. júna 2005 dovolanie a požiadal o ustanovenie advokáta pre zastupovanie v dovolacom konaní. Okresný súd vyzval sťažovateľa na doplnenie tejto žiadosti uvedením konkrétnych dôvodov výzvou z 12. júla 2005, ktorú sťažovateľ prevzal 31. augusta 2005. Sťažovateľ však do spisu nahliadol 27. júla 2005, pričom sa oboznámil aj s obsahom tejto výzvy. Uznesením č. k. 12 C 8/04-61 z 21. septembra 2005 okresný súd zamietol návrh sťažovateľa na ustanovenie zástupcu a toto rozhodnutie mu doručil 5. októbra 2005. Sťažovateľ požiadal podaním doručeným okresnému súdu 19. októbra 2005 o poskytnutie 30-dňovej lehoty na zvolenie si advokáta pre dovolacie konanie. Dovolaciemu súdu predložil spis okresný súd 17. marca 2006, dovolací súd dovolacie konanie zastavil a spis vrátil okresnému súdu 3. apríla 2006, rozhodnutie dovolacieho súdu doručil okresný súd sťažovateľovi 25. apríla 2006 náhradným spôsobom. Následne po zistení, že vec sp. zn. 18 C 226/04 bola právoplatne skončená 2. októbra 2006, okresný súd 22. februára 2007 nariadil vo veci termín pojednávania na 21. jún 2007. Okresný súd uznesením č. k. 12 C 8/04-78 z 22. marca 2007 rozhodol o návrhu sťažovateľa na pripustenie zmeny žaloby. Sťažovateľ okresnému súdu 21. mája 2007 doručil návrh na prerušenie konania do skončenia veci vedenej pod sp. zn. 18 C 226/04. Podaním doručeným okresnému súdu 21. mája 2007 požiadal sťažovateľ o ospravedlnenie svojej neúčasti na pojednávaní, ktorého termín bol určený na 21. jún 2007.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti namietal porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy uznesením okresného súdu č. k. 12 C 8/04-78 z 22. marca 2007, ktoré mu bolo doručené 5. apríla 2007, resp. jeho výrokom, ktorým nebolo vyhovené jeho návrhu na pripustenie zmeny žaloby, pokiaľ ide o nárok na zaplatenie nemajetkovej ujmy s príslušenstvom. Týmto uznesením okresný súd pripustil zmenu žaloby tak, že nový petit znie: *„Rozviazanie pracovného pomeru žalovaným dané žalobcovi listom z 29. 9. 2003 je neplatné a pracovný pomer trvá. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi náhradu mzdy vo výške priemerného mesačného zárobku 50.000,- Sk od mesiaca október 2003 do*

rozhodnutia súdu. Žalovaný je povinný zdržať sa akejkoľvek formy diskriminácie v zamestnaní voči žalobcovi, z dôvodu uplatňovania práv žalobcu na súde“, a zároveň nepripustil zmenu žalobného petitu v časti nemajetkovej ujmy a úrokov z omeškania. Týmto uznesením rozhodol okresný súd o návrhu sťažovateľa na pripustenie zmeny žaloby z 8. októbra 2004 na č. I. 40, ktorou žalobca žiadal rozšíriť žalobu o náhradu mzdy, zaplatenie nemajetkovej ujmy s príslušenstvom. Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

Porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy odôvodnil sťažovateľ tým, že okresný súd vydal napadnuté uznesenie napriek tomu, že dosiaľ mu nebolo doručené rozhodnutie dovolacieho súdu o jeho dovolaní, ktoré podal ešte 17. júna 2005 proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, na základe ktorého bolo potvrdené uznesenie okresného súdu, ktorým bolo konanie v časti o náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch zastavené pre nezaplatenie súdneho poplatku. Ďalej sťažovateľ uviedol, že napadnuté uznesenie bolo vydané napriek tomu, že konanie v časti o náhradu nemajetkovej ujmy nemalo byť zastavené pre nezaplatenie súdneho poplatku, keď okresný súd o tomto jeho návrhu už začal konať, a navyše tento nárok sťažovateľa nemal byť vôbec spoplatnený, pretože ide o nárok z neplatného skončenia pracovného pomeru, v ktorom je navrhovateľ od platenia súdnych poplatkov oslobodený.

Sťažovateľ ďalej vo svojej sťažnosti namietal porušenie svojho základného práva na rozhodnutie vo veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ktoré odôvodnil tým, že svoju žalobu doručil Okresnému súdu Bratislava I 10. októbra 2003 a okresný súd nariadil termín prvého pojednávania vo veci až na 21. jún 2007.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na prerokovanie ktorých nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

1. Sťažovateľ, pokiaľ ide o časť sťažnosti smerujúcej proti uzneseniu okresného súdu č. k. 12 C 8/04-78 z 22. marca 2007, resp. jeho výroku, ktorým nebolo vyhovené jeho návrhu na pripustenie zmeny žaloby, a pokiaľ ide o nárok na zaplatenie nemajetkovej ujmy s príslušenstvom, namietal porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ktoré odôvodnil tvrdeným porušením procesných predpisov okresným súdom.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Okresný súd napadnutý výrok uznesenia č. k. 12 C 8/04-78 z 22. marca 2007 odôvodnil nasledovne:

„Žalobou doručenou tunajšiemu súdu dňa 08. 01. 2004 sa žalobca voči žalovanému domáhal určenia neplatnosti skončenia pracovného pomeru a zaplatenia nemajetkovej ujmy 300.000,- Sk z dôvodu diskriminácie v zamestnaní.

Súd uznesením č. k. 12 C 8/04-41 zo dňa 20. 10. 2004 súd konanie v časti o zaplatenie nemajetkovej ujmy 300.000,- Sk zastavil z dôvodu pre nezaplatenie súdneho poplatku. Uznesenie nadobudlo právoplatnosť 19. 5. 2005.

Podaním doručeným súdu dňa 8. 10. 2004 (čl. 40) uplatnil žalobca procesný návrh na pripustenie zmeny žalobného petitu rozšírením o náhradu mzdy a zaplatenie nemajetkovej ujmy s príslušenstvom.

Podľa § 95 ods. 1 O. s. p., navrhovateľ môže za konania so súhlasom súdu meniť návrh na začatie konania. (...)

Podľa § 95 ods. 1 O. s. p., súd nepripustí zmenu návrhu, ak by výsledky doterajšieho konania nemohli byť podkladom pre konanie o zmenenom návrhu. Súd nepripustí zmenu návrhu ani v prípade, ak by na konanie o zmenenom návrhu bol vecne príslušný iný súd. V takom prípade pokračuje súd v konaní o pôvodnom návrhu po právoplatnosti uznesenia.

Žalobca po podaní žaloby túto nemôže meniť podľa svojho uváženia. Pripustenie zmeny pôvodnej žaloby je vždy viazané na súhlas a rozhodnutie súdu.

Súd vzhľadom na preukázané splnenie procesných podmienok na pripustenie zmeny žaloby v časti náhrady mzdy, procesnému návrhu žalobcu v tejto časti vyhovel.

Naopak, konanie v časti o nemajetkovú ujmu 300.000,- Sk súd už raz právoplatne zastavil pre nezaplatenie súdneho poplatku. Žalobcovi nič nebráni pokiaľ ide o tento nárok (ktorý je odlišný od nároku na určenie neplatnosti skončenia pracovného pomeru a náhradu mzdy v dokazovaní, právnom základe i skutkovom opise) podať si novú žalobu. Dôvodnosť pripustenia zmeny žaloby súd nevzhladol ani v časti príslušenstva pohľadávky.“

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav veci a aké skutkové zistenia a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00 mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaniach, ktoré im predchádzali alebo samotných rozhodnutiach, došlo k porušeniu základného práva alebo slobody.

Sťažovateľom namietaná skutočnosť, že okresný súd vydal napadnuté uznesenie napriek tomu, že dosiaľ sťažovateľovi nebolo doručené rozhodnutie dovolacieho súdu o jeho dovolaní, ktoré podal ešte 17. júna 2005 proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, na základe ktorého bolo potvrdené uznesenie okresného súdu, ktorým bolo konanie v časti o náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch zastavené pre nezaplatenie súdneho poplatku, nemá oporu v obsahu spisu okresného súdu. Ako z obsahu spisu okresného súdu vyplýva, rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 64/06 z 23. marca 2006 bolo sťažovateľovi riadne doručené uložením na pošte 25. apríla 2006. Pokiaľ sťažovateľ vo svojej sťažnosti uvádzal dôvody, pre ktoré nemalo byť okresným súdom konanie v časti o jeho návrhu na zaplatenie nemajetkovej ujmy zastavené pre nezaplatenie súdneho poplatku – keďže okresný súd o tomto návrhu sťažovateľa už začal konať a navyše tento jeho nárok nemal byť vôbec spoplatnený, pretože ide o nárok z neplatného skončenia pracovného pomeru, v ktorom je navrhovateľ od platenia súdnych poplatkov oslobodený – o tejto otázke bolo právoplatne rozhodnuté uznesením okresného súdu č. k. 12 C 8/04-41 z 18. októbra 2004, ktoré bolo potvrdené uznesením krajského súdu č. k. 4 Co 3/05-48 z 29. apríla 2005. Toto rozhodnutie nie je predmetom preskúmania ústavným súdom, pretože nebolo sťažovateľom napadnuté.

Okresný súd vecne správne vo svojom uznesení č. k. 12 C 8/04-78 z 22. marca 2007 odôvodnil nepripustenie zmeny v návrhu týkajúcej sa zaplatenia nemajetkovej ujmy v peniazoch tým, že tento nárok je odlišný od nároku na určenie neplatnosti skončenia pracovného pomeru a náhradu mzdy, a to vzhľadom na dokazovanie, právny základ i skutkový opis.

Postup a rozhodnutie okresného súdu nevykazuje znaky svojvoľnosti (arbitrárnosti). Skutočnosť, že sťažovateľ sa s názorom okresného súdu nestotožňuje, nemôže sama o sebe viesť k záveru o arbitrárnosti tohto názoru. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom možno uvažovať iba v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam. Napadnuté rozhodnutie okresného súdu takéto nedostatky nevykazuje a na meritórne preskúmanie uvedeného rozhodnutia preto ústavný súd nie je oprávnený. Po preskúmaní spôsobu

a rozsahu odôvodnenia napadnutého rozhodnutia okresného súdu a so zreteľom na dôvody, ktoré sťažovateľ uviedol vo svojej sťažnosti, ústavný súd nezistil taký výklad ustanovení právnych predpisov okresným súdom, ktorý by mohol vyvolať účinky nezlučiteľné so sťažovateľom označeným ustanovením ústavy.

Z dôvodu absencie príčinnej súvislosti medzi namietaným porušením základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu a rozhodnutím okresného súdu č. k. 12 C 8/04-78 z 22. marca 2007 ústavný súd sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietol pre jej zjavnú neopodstatnenosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

2. Sťažovateľ vo svojej sťažnosti namietal aj porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy tým, že okresný súd v období od 10. októbra 2003 (správne od 26. januára 2004; pozn.), keď bol spis postúpený okresnému súdu z miestne nepríslušného súdu, do 22. februára 2007, keď okresný súd nariadil vo veci prvé pojednávanie, nekonal vo veci bez zbytočných prietáhov.

Podľa čl. 48 ods. 2 prvej vety ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach, ktorými sťažovatelia namietajú zbytočné prietahy v konaní, vychádza zo svojej judikatúry, podľa ktorej poskytuje ochranu základnému právu podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právu podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) len vtedy, ak bola na ústavnom súde uplatená v čase, keď k namietanému porušeniu práva došlo alebo porušenie v tomto čase ešte trvalo (napr. II. ÚS 32/00, I. ÚS 29/02, II. ÚS 55/02, IV. ÚS 105/05, II. ÚS 387/06).

Zjavná neopodstatnenosť sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (v rovnakom rozsahu sa vzťahuje aj na právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) môže vyplývať aj z toho, že

porušenie uvedeného práva sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, v ktorom už okresný súd meritórne rozhodol pred podaním sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (II. ÚS 184/06).

Zo sťažnosti nevyplývalo, že sťažovateľ využil na ochranu svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy možnosť podať sťažnosť podľa § 62 a násl. zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorú ústavný súd považuje za sťažovateľovi dostupný a účinný prostriedok ochrany jeho základného práva.

Podanie sťažnosti na prietahy orgánu štátnej správy súdov ústavný súd nevyžaduje ako podmienku prijatia sťažnosti na ďalšie konanie vtedy, ak z okolností konkrétneho prípadu vyplýva, že využitie uvedeného prostriedku nápravy nemožno pokladať za postup umožňujúci dosiahnuť účinnú ochranu na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov (napr. III. ÚS 132/05). Z predloženej sťažnosti takéto okolnosti nevyplývajú.

Z obsahu spisu okresného súdu ústavný súd zistil, že vzhľadom na charakter veci, na úpravu petitov sťažovateľom, podávanie rôznych žiadostí, či opravných prostriedkov, nenastali v konaní také prietahy, ktoré by bolo možné označiť za neefektívne úkony okresného súdu a ktoré by predlžovali rozhodnutie vo veci samej. Celkové konanie okresného súdu nesignalizovalo konanie naznačujúce zbytočné prietahy v konaní.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd v súlade so svojou judikatúrou (napr. IV. ÚS 219/03, II. ÚS 197/04) sťažnosť odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. novembra 2007